

L U D

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA
LUDOZNAWCZEGO

ORGANE DE LA SOCIÉTÉ POLONAISE D'ETHNOLOGIE

ZAŁOŻONY W ROKU 1895

OGÓLNEGO ZBIORU TOM XLVIII

ZA ROK 1962

WYDANE Z ZASIŁKU
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

PTL
WROCŁAW

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE
WROCŁAW 1963

WYDAWNICTWA POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO

L U D

cena

zł

Tom XXXIX za lata 1948—1951 pod red. J. Gajka i T. Seweryna	87.—
Tom XL — Indeks 39 tomów, pod red. J. Gajka	87.—
Tom XLI — za rok 1954	140.—
Tom XLII — za rok 1955 (ku czci Oskara Kolberga)	130.—
Tom XLIII — za rok 1956	75.—
Suplement: H. Bittner-Szewczykowa — Materiały do bibliografii etnografii polskiej	55.—
Tom XLIV za rok 1957	85.—
Suplement: J. Gajek, Kwestionariusz do badań nad budownictwem wiejskim	10.—
Tom XLV — za rok 1958/59	88.—
Tom XLVI — za rok 1960	88.—
Tom XLVII — za rok 1961	85.—

PRACE I MATERIAŁY ETNOGRAFICZNE

Tom VIII/IX Prace zbiorowe, pod red. J. Gajka i K. Zawistowicz-Adamskiej, Łódź, Lublin 1950/51 (wyczerpany)	120.—
Tom X cz. I pod red. K. Moszyńskiego, Kraków 1955	25.—
cz. II pod red. K. Dobrowolskiego, Kraków 1957	45.—
Tom XI Marian Szulc, Fotografia na usługach etnogr. (wyczerpany)	
Tom XII Antonina Wozaczyńska, Struktura pieśni kurpiowskich, pod red. J. Gajka i T. Strumiłły, Wrocław 1956 (wyczerpany)	17.—
Tom XIII Prace zbiorowe. Tom łódzki pod red. K. Zawistowicz-Adamskiej, Wrocław 1959	68.—
Tom XIV Prace zbiorowe. Śląsk Cieszyński, pod red. M. Suboczowej, Katowice—Cieszyn 1959 (wyczerpany)	16.—
Tom XV St. Wallis i J. Ondrusz, Przysławia śląskie pod red. St. Bąka i M. Suboczowej, Wrocław 1961, 2 vol.	78.—
Tom XVI Prace zbiorowe. Tom szczeciński pod red. J. Gajka i Z. Jankowskiego, Szczecin 1959 (wyczerpany)	20.—
Tom XVII W. Łęga, Ziemia Chełmińska pod red. J. Gajka i M. Znamierowskiej-Prüfferowej, Wrocław 1961	72.—
Tom XVIII Prace zbiorowe. Tom lubelski pod red. O. Gajkowej	46.—
Tom XVIII, część II — Anna Czekanowska: „Pieśni Biłgorajskie”	32.—
Tom XIX — Prace zbiorowe — Olszyńskie	45.—
Tom XXII — Konferencja Pomoroznawcza w Szczecinie	15.—

PRACE ETNOLOGICZNE

Tom II Witold Klinger, Wschodnio-europejskie rusałki i pokrewne postaci demonologii ludowej, a tradycja grecko-rzymska, Lublin—Kraków 1950	4.50
Tom III Marian Plezia, Greckie i łacińskie źródła do najstarszych dziejów Słowian cz. I (do VIII wieku), Poznań—Kraków 1952	37.—
Tom IV Edward Karwot — Katalog magii Rudolfa (wyczerpany)	14.—
Tom V R. H. Nocoń — Dzieje, kultura i upadek Inków (wyczerpany)	45.—
Tom VI J. Czekanowski, W głąb lasów Aruwimi	45.—
Tom VII Ch. Vakarelski, Etnografia Bułgarii (w druku)	

Errata do tomu XLVII LUDU.

Strona 224, legenda do mapy 7.

Jest:

Winno być:

4. Uprawa i tradycje uprawy lnu
wg K. Kwaśniewskiego . | 4. Uprawa i tradycje uprawy bru
wg K. Kwaśniewskiego. |
|---|--|

Strona 394, legenda do mapy 4.

2. chałup wąskofrontowych, 3. pomieszczeń gospodarskich pod jednym dachem z domem mieszkalnym z biegnącym przeważnie przez środek wzdłuż osi dłuższej przejściem (korytarzem). Wg. K. Kwaśniewskiego.	2. pomieszczeń gospodarskich pod jednym dachem z domem mieszkalnym, z przejściem (korytarzem) biegnącym przeważnie przez środek, wzdłuż osi dłuższej domu. Wg. K. Kwaśniewskiego. 3. chałup wąskofrontowych. Wg. K. Kwaśniewskiego.

V KONGRESOWI SLAWISTYCZNEMU

w Sofii

poświęca XLVIII tom LUDU

REDAKCJA I ZARZĄD

POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO

L U D

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA
LUDOZNAWCZEGO

ORGANE DE LA SOCIÉTÉ POLONAISE D'ETHNOLOGIE

ZAŁOŻONY W ROKU 1895

OGÓLNEGO ZBIORU TOM XLVIII

ZA ROK 1962

WYDANE Z ZASIŁKU
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

PTL
WROCŁAW

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE
WROCŁAW 1963

KOMITET REDAKCYJNY
K. ZAWISTOWICZ—ADAMSKA W. ANTONIEWICZ,
J. CZEKANOWSKI, J. GAJEK, A. L. GODLEWSKI,
M. ZNAMIEROWSKA—PRÜFFEROWA

REDAKTOR
JÓZEF GAJEK

Obwolutę wykonał
Z. Klimczyk

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOWNICZE — WROCŁAW 1963
REDAKCJA, WROCŁAW, NANKERA 4

Nakład 1800 egz. Obj. ark. wyd. 48,25. Ark. druk. 43,25+2 wkl. Papier ilustr.
III kl. 100 g 70×160. Oddano do składania w styczniu 1963 r. Podpisano
do druku w sierpniu 1963 r. Druk ukończono we wrześniu 1963 r.
Cena zł 85.— Nr zam. 1011/63 S-7

WROCŁAWSKA Drukarnia Naukowa, Świerczewskiego 19

SPIS RZECZY

I. Rozprawy

Joachim Mai — Vom Übergang zur imperialistischen Polen-Politik Preussen-Deutschlands im „Pomorze“	9
Barbara Szydłowska-Ceglowska — Materialna kultura ludowa Drzewian połabskich w świetle poszukiwań słownikowych.	19
Kazimierz Polański — Stan badań nad językiem połabskim.	257
Renate Winter — Slawische Entlehnungen im niederdeutschen Wortschatz des ehemaligen Hinterpommern.	277
Jiří Damborský — Niektóre wspólne cechy językowe hanacko-pomorskie.	299
Agnieszka Dobrowolska — Z badań nad kulturą materialną Pomorza Zachodniego.	321
Waltraud Woeller — Sozialer Protest in den Volksmärchen Mecklenburgs und Pommerns	367
Jaromír Jech — Wpływy inter-etniczne na prozę ludową na Ziemiach Odzyskanych	387
Ryszard Kukier — Pochodzenie etniczne i specyfika etnograficzna ludności powiatu Miastko w latach 1945—1960	399

II. Poszukiwania

Józef Gajek — Dzwonniczka do odgania burz gradowych	445
---	-----

III. Sprawozdania i recenzje

Józef Gajek — Podsumowanie tez Międzynarodowej Konferencji Pomorzoznawczej	451
SOWIETSKAJA ETNOGRAFIJA A. N. ZSRR, z. 1, 2 i 3, Moskwa 1961, (Anastazja Kojdecka)	474—482 485—496
SOWIETSKAJA ETNOGRAFIJA A. N. ZSRR, z. 2, s. 24—39, Moskwa 1961, (Józef Gajek)	482
RUSSKIJ FOLKLOR, Materiały i issledowanija, t. V, Izdatielstwo Akademii Nauk SSSR. 1960. (A. Żyga)	496
W. M. Sidielnikow, POETIKA RUSSKOJ NARODNOJ LIRIKI. Posobię dla wuzow. Uczpiedgiz, Moskwa 1959. (A. Żyga)	502

M. M. Sakijew, TIURSKAJA I ARABSKAJA LIEKSYKA W KABARDINO-CZERKIESKOM JAZYKIE. (Z. Ciesielski) . . .	595
Vera Vallinheimo, DAS SPINNEN IN FINNLAND UNTER BESONDERER BERÜCKSICHTIGUNG SCHWEDISCHER TRADITION, Helsinki 1959. (Halina Bittner-Szewczykowa) . . .	506
Reinhard Peesch, DIE FISCHERKOMMÜNEN AUF RÜGEN UND HIDDENSEE, Akademie Verlag, Berlin 1961. (Jadwiga Kucharska) . . .	513
Adam Chętnik, STRÓJ KURPIOWSKI PUSZCZY ZIELONEJ, Atlas Polskich Strojów Ludowych, cz. IV, z. 7, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław 1961. (Kazimierz Pietkiewicz) .	525
Józef Gajek — VI Kongres Międzynarodowej Unii Nauk Antropologicznych i Etnologicznych w Paryżu . . .	529
Uchwały powzięte przez Stałą Radę i przedstawione Kongresowi. (K. W.) . . .	542
Statut Międzynarodowego Kongresu Nauk Antropologicznych i Etnologicznych. (A. L. G.) . . .	545
Włodzimierz Antoniewicz — Zjazd Stałej Rady Międzynarodowej Unii Nauk Antropologicznych i Etnologicznych w Pradze w dniach 2—3—11 sierpnia 1962 r.	548

IV. Kronika

Profesor dr Eugeniusz Frankowski. (Tadeusz Dziekoński) . . .	563
Profesor dr Witold Klinger. (Tadeusz Wróblewski) . . .	571
Janusz Świeży. (Henryk Zwolakiewicz) . . .	578
Jan Edward Zaremba. (Waldemar Babinicz) . . .	581
Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Pomoroznawczej, PTL w Szczecinie, 3—6. IV. 1960 r. (Olga Gajkova) . . .	584
Sprawozdanie z XXXVII Walnego Zgromadzenia PTL w Łańcucie w dniach 28—29 września 1962 r. (Piotr Kaleciak) . . .	590
Sprawozdania z działalności Oddziałów PTL . . .	599
Łańcuckie w książce, prasie i akwarelii. (Eugenia Czado) . . .	623
Etnograficzna sesja naukowa w Poznaniu. (L. M. Szwengrub) . .	632
Przedruk z Katalogu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego. 1959—1962 . . .	635

Różne

Streszczenie w językach angielskim i rosyjskim. (E. Jeleniewski) .	639
Indeks XLVIII t. Luđu. (O. G.) . . .	662
Spis tablic, map i rycin . . .	685
Spis treści w językach angielskim i rosyjskim . . .	687

R O Z P R A W Y

JOACHIM MAI

Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald

VOM ÜBERGANG ZUR IMPERIALISTISCHEN POLEN-POLITIK PREUSSEN-DEUTSCHLANDS IM „POMORZE”.

Die Geschichte der deutsch-polnischen Beziehungen gegen Ende des 19. Jh. hat von bürgerlicher Seite in der jüngsten Zeit eine sehr bezeichnende Darstellung erfahren: In der vom Göttinger Arbeitskreis herausgegebenen Schrift „Deutschlands Ostproblem — Eine Untersuchung der Beziehungen des deutschen Volkes zu seinen östlichen Nachbarn“ heißt es: „Es gab in Preußen niemals diskriminierende Maßnahmen gegen die Polen auf wirtschaftlichem oder rechtlichem Gebiete ... es herrschte Meinungsfreiheit“ und „zunehmender Wohlstand“. Die „Assimilierung“ der polnischen Bevölkerung ist nach Auffassung der Herausgeber förmlich von selbst vor sich gegangen und sollte lediglich „durch bestimmte Verwaltungsakte beschleunigt werden“¹.

H. Rothfels legte aufs neue die Ansicht dar, Bismarck sei kein Feind des polnischen Volkes gewesen, sondern habe nur die Interessen des deutschen Volkes gegenüber den Polen verteidigt und keine „Drang-nach-Osten“-Politik betrieben². In derselben Front steht der amerikanische Historiker H. C. Meyer, der auf dem X. Internationalen Historikerkongreß den deutschen „Drang nach Osten“ für die Zeit von 1860 bis 1914 faktisch abstritt und für die Jahre bis 1890 nur einen „bedrohlichen Aspekt“ der Staatsraison Bismarcks gelten ließ³. Diese drei Beispiele sind typisch; sie zeugen davon, daß maßgebliche bürgerliche Historiker Umfang und Charakter der preußisch-deutschen Polenpolitik entstellt wiedergeben. Der Nachweis dafür